

Милица М. Радловић

*Висока школа сџруковних сџудија за образовање васџиџача,
Пироџи*

РЕЧ О РЕЧИ У ПОЕЗИЈИ БРАНКА МИЉКОВИЋА

У овом раду тумачено је Миљковићево промишљање о феномену речи, који се издвојио као специфичан већ у првим његовим песмама. Показати да Миљковић реч сматра једнако смисленом и вредном као и саму стварност јесте циљ рада. Тајна песме, њеног језика и њене речи посматрана је са онтолошког аспекта. Онџичка природа речи независна је од емпиријске стварности, она ствара своју *вербалну јаву*. Дат је и осврт на Миљковићево есеје, који су својеврсни поетички огледи, и у којима песник објашњава готово све моменте своје поетике: *форму, биће, истину, реч, херметичност*. У раду су изнесени и основни поетички принципи које је Бранко Миљковић преузео од својих узора Малармеа и Боскеа. Рад је осмишљен у форми аналитичко-систематичне скице.

Кључне речи: реч, стварност, биће, песма, *вербална јава*

I

Они који имају свет
Нека мисле шта ће с њим
Ми имамо само речи
И дивно смо се снашли у тој Немаштини.
(*Заморена џесма*)

Појава Бранка Миљковића, „принца песника“, у српској књижевности означила је рађање нових песничких слобода које су до тада само наслућиване. У шестој деценији прошлог века јављају се даровити песници са израженим истраживачким немиром у себи који кроје ново одело српској поезији, саткано више од мисли него од осећања. „Миљковићу полази за слухом да помножи оне грдне пукотине и унутрашње ларме младића којима није довољно емоцио-

нално благо, већ по сваку цену хоће да њиме интелектуално владају и располажу.“ (Мирковић 1989: 228). Васко Попа са својом збирком *Кора* (1953), једном од најзначајнијих послератних песничких књига и Миодраг Павловић са збирком *87 песама* (1952) први су почели да граде поетику модерног и да је повезују, свако на свој начин, са класичним естетским идеалима. Они су несебично утабали пут којим ће се њихови следбеници самоуверено кретати кроз пределе језика.

Ако Миљковића посматрамо као песника интелектуалца, а не песника осећања, онда су му свакако блиски песници са израженим есејистичким склоностима: Велимир Лукић, Иван В. Лалић и Јован Христић. Код њих се осећају артистичке склоности у стварању, они износе идеју о „савршеној“ поезији, негују строгу и одређену форму песама. Припадници овог нараштаја владају разним песничким техникама, теже ка модерном изразу и брже сазревају од прозаика тога времена. Они преводе са страних језика – тако је и Бранко Миљковић преводио француске и руске песнике, углавном неосимболистичке оријентације. Ови млади, талентовани песници пишу и есеје, приказе и разне белешке по часописима у којима износе нова, свежа и, понекад, смела промишљања о поезији и о њеној сврси, о језику и о самом стваралачком акту. У Миљковићевим есејима: *Поезија и облик* (1957), *Херметичка песма* (1958), *Лаза Костић и ми* (1960), *Орфејско завештање Алена Боскеа* (1960) разматра се проблематика саме песме и њен значај за унутрашњи песников свет. Ту Бранко описује лабораторију у којој се поезија ствара, објашњава технику писања стихова, од поезије прави поетику. Ипак је тајну своје песме, њене захтеве које поставља пред песника и њену лепоту непосредно открио једино у својим песмама, груписаним у збиркама: *Узалуд је будим* (1957), *Смрћу проишав смрти* (1959), *Порекло наде* (1960), *Вајра и нишпа* (1960).

За Бранка Миљковића се може рећи да је представник оног „дубљег“ симболизма чији су зачетници Маларме и Валери, артисти, који су и најјаче инспирисали његову мисао о песми. Бранко је усвојио њихова схватања да језик нестаје као оруђе, али постаје субјект који не служи ничему ван себе. „Ова двојица високо су постављена у Бранковом иконостасу: на самом врху Валери, за нијансу испод њега, и можда упоредо с њим, Маларме.“ (Миљковић 1981: 32). Миљковић сматра себе и унуком надреалиста, а посебно су му изазовни они елементи надреалистичке поетике који су инсистирали на удаљавању од реалних ствари и појава. У бројним освртим на његово стваралаштво често се помиње колико симболизам, то-

лико и надреализам, тако да га у тим оквирима и треба тражити. Плива он у овим водама спретно, али онај ко га прати, мора бити пажљив и стрпљив, јер путања Бранкова није права и често се прекида овде да би се ненадано наставила тамо.

А његовим путем кренули су многи, опијени снагом Бранковог талента, жељни да открију како је тај песник – алхемичар стварао своје стихове. Критичка мисао као да се у једном тренутку бавила само Миљковићем и из тог тако интензивног тумачења његових песама и есеја настале су бројне расправе, различите и по својим полазиштима и по вредновању. *Петар Цаџић* је покушао да укроти неукротиву реч Бранкову и показао је да је у његовом делу асимилван готово сав Хераклит. *Милош Бандић* је сагледао Миљковићев артизам и закључио да је овај песник на прагу идеалне синтезе мисаоних и емотивних компонената песничког језика. *Павле Зорић* је систематски рашчланио неколико песама, једну по једну, не би ли дошао до одређених закључака о Миљковићевој стилистици и версификаторским вештинама. Он тврди да је Бранкова занатска спретност у грађењу форме неоспорна и да његова стваралачка температура заостаје иза версификаторског умећа. Сви су они писали о још живом песнику, до 1960. године.

Од новијих тумача ваља споменути *Јелену Новаковић* која пажљиво препознаје утицај који су Маларме, Кено и Боске извршили на Бранка. Миљковићева поетска мисао јасно је обележена њиховим ставовима и он прихвата понуђену схему „самоеманципације“ поезије која се заснива на спајању надреалистичке и симболистичке поетике. *Миодраг Петровић* у својој књизи *Песнички свети Бранка Миљковића* (1991) сагледава стваралаштво српског Орфеја са више позиција и његова је студија дубоко уронила у песников свет. Она има посебну вредност у књижевној критици јер је открила одређене моменте који су до сада измицали. Бавећи се положајем речи и језика, Петровић је дошао до сазнања да се аксиологија Бранкове поезије битно разликује од аксиологије емпиријске стварности. Песма се заснива на речима које су удаљене од реалног искуства и не треба их поистоветити са њим. *Драгана Жунића* занима естетика Бранка Миљковића. Он песникове есеје посматра као тестове у којима Бранко излаже своју естетику. Жунић прегледно издваја неколико битних ставки Миљковићеве тзв. лирске есејистике: *биће, форма, истина, поезија, ангажованост*, и тумачи сваку засебно. При томе подсећа да је Бранко пре свега песник, а не естетичар и његову поезију посматра као успелу синтезу естетичких и трансестетичких мотива модерне.

Ватра, земља, ишлица, џејео, реч, цвети, смрти симболи су који теку кроз крв Бранкове лирике. Свако од њих носи у своме ткиву специфично значење које утиче на смисао онога што песник исказује. Он кроз њих трага за дубљим слојевима појава које су сакривене вешто, у алузијама и сугестијама, у индиректном изразу. Ови симболи нису изабрани случајно, већ имају своју сврху и посебно место у Бранковој вербалној јави.

Ватру је позајмио од „мрачног“ Ефежанина Хераклита, који му је несебично даровао све њене искре, и данас светлוצаве у поезији Бранковој. Хераклит је постао први и прави ослонац у стварању Бранковог симболског круга и помогао му је у креирању „надличне“ поезије. Остали симболи, блиски Малармеовом репертоару, крију у себи духовне вредности које осмишљавају свет Миљковићеве поезије, мада су ипак мање „врели“ и мање присутни од вечне *ватре*. Они залужују посебно тумачење, зрели су за дубоку и детаљну анализу, представљају богат материјал за истраживања. Нужно је, ипак, изабрати једну ставку, задржати се на једноме и на тај начин омеђити тумачење које би могло да постане прешироко и, самим тим, недовољно подробно.

Феномен који се издвојио као посебан и по много чему специфичан већ у првим Миљковићевим песмама јесте *реч*. Овај ће рад покушати да покаже да у поезији Бранка Миљковића тајна света искрсава као тајна саме *исеме*, њеног *језика* и њене *речи*, посматране са онтолошког аспекта. Миљковићево промишљање о речима, именима, језику и њиховом односу према стварности предмет је истраживања овог рада. Показати да Бранко *реч* сматра једнако смисленом и вредном као и саму стварност јесте циљ предстојећег рада. Рад је осмишљен у форми аналитичко-систематичне скице.

II

Владавина речи у Бранковом је крилу сигурна и неприкосновена. Он као да је очаран њима, посветио им је стихове – хвалоспеве у којима су речи господари. Посматра их на посебан начин, не као средство за именовање бивствујућег, већ као само *бивствујуће*. Ту је кључ тумачења Бранковог схватања суштине речи. Оне су за њега *биће*, живи организми, постоје као и све остало што постоји и дела. Онтичка природа речи независна је од емпиријске стварности, она чини стварност за себе. „Он неће испевати ниједну песму у којој реч неће имати повлашћен положај. Поезија и постоји захваљујући томе што се речи придаје особита улога“ (Петровић 1991: 122).

Стварност коју насељавају речи богатија је смислом од обичне, емпиријске реалности. „Ако у песми речи морају да постигну

своју властиту реалност, то значи да она негира постојећи свет и поредак ствари, испуњавајући прелазно небиће метафором, алегоричном, самом собом. То је познато место о онтолошкој предности песничких речи *ружа* и *вишња*, које у песми цветају и миришу лепше и трајније него у трошној стварности“ (Жунић 2003: 294). Кад се то схвати и прихвати, отварају се бројни путеви ка Бранковој вербалној јави који су толико многозначни и богати смислом да их је немогуће мимоићи, морате се кретати њима. За Бранка речи су саме себи довољне, оне носе своје значење, организују сопствени космос, осмишљавају простор у којем једна другу додирују. Сам њихов распоред је пресудан, он носи смисао песме, он одређује шта ће бити речено. Не одређује песник песму, него песма одређује песника, што је изван класичног манира. „Нагласак је ту умерен на реч, на реч која ствара, довољно моћну да обликује сопствену реалност“ (Петровић 1991: 121).

Прихваћена стандардна дефиниција речи у лингвистици може се упоредити са Бранковом: „Реч је самостална језичка јединица настала тиме што је фонемама придружен одређени и стални појмовни садржај“ (Бугарски 1996: 197). Реч је овде нераскидиво повезана са одређеним садржајем из емпиријске стварности, она није своја, слободна, већ је само инструмент за исказивање постојећих појава. Она сама, без онога што означава, не постоји. Код Миљковића ситуација је битно другачија. „Песник тежи језику богова: не тражи да поезија потврди стварност, већ да стварност потврди поезију“ (Цаџић 1996: 72).

Најбоље је осврнути се на Миљковићеве есеје јер у њима, у једном систематском облику, он износи своје главне ставове о настанку песме. То су својеврсни поетички огледи у којима аутор објашњава готово све моменте своје поетике: *форму, биће, истину, реч, херметичност*. У њима Бранко описује стварање своје вербалне јаве, саткане искључиво од речи – светова, речи – господара. Овде се осећа јак утицај који су на Бранка извршили Маларме и Боске. Бранко је покушао да створи песму без одређеног сижеа, у којој постоји само далека алузија на *предмет*. Он је за песму без предмета, јер поезија „није инвентар ствари које већ постоје и немају потребе да буду поново створане“ (Цаџић 1996: 34). Ту се Бранко са жаром поводи за Малармеом који каже да предмет не сме бити именован јер би његовим именовањем уништили три четвртине уживања у песми. „Маларме је у поезији први реч и осет издигао до предмета. Речи нису ознаке ствари, већ ствари саме у својој актуелности. Пишући, песник ствара свет и поредак. Он нема шта да изрази, он мора да створи“ (Новаковић 2003: 161). Бранка је магнетски привукло Малармеово обећање да ће песник речима створити свет и поредак.

Песник као стваралац, као моћни творац нечег новог, различитог од устајалог постојећег јесте песник неслућених могућности, раван самом богу. Поезија тако постаје креативна снага која може да створи сопствено биће – песму.

Многе маркантне особине Малармеовог схватања симболизма видне су у Бранковој поезији па их је потребно издвојити. Поезија празнине, испуњена бићем саме песме, постала је прави изазов за Бранка. Малармеова *празна белина* привлачи Миљковића, његов израз *Музичар Тишине* јавиће се код Бранка као *музичка фотографија празнине* и као *празнина штио пева*. „Миљковић дефинише песму као празнину што пева чиме не жели нагласити одсуство садржаја у њој, већ специфичност њеног садржаја. Она је празна у односу на емпиријске садржаје које одбацује и негира као непоетске“ (Петровић 1991: 25). Речи, наиме, одстрањују реалност и стварају празнину у којој се саме настањују и тако формирају чист појам, без сметње једног стварног опозива. Песма је празна у односу на реалне садржаје које одбацује као непоетске. Све док се речи комотно не уселе у њу и не обогате је смислом, песма остаје без садржаја.

„Свака је песма празна и звездана,
 Ни бол ни љубав не може да је замени.
 Она је све што ми оста од неповратног дана,
Празнина штио пева и мир мој румени.“
 (*Свест о песми*)

Бранко у есеју *Херметичка песма* проглашава Малармеа највећим мајстором херметичког стиха. Он радо прихвата његово укидање речи као речи и ствари као ствари. Реч и ствар су прешле у стиху једно у друго. Ствари могу да запевају једино ако побегну од своје првобитности и добију један виши смисао. „Све је замењено речима и ништа при томе није изгубљено“ (Миљковић 1981: 317).

У маестралном есеју *Орфејско завештање Алена Боскеа* Миљковић је одушевљен оним што је овај француски песник постигао: повезао је у субстанцијално јединство певање и постојање. Песма жели да постане биће и тежи томе. Она ствара своју сопствену реалност и не остаје на ступњу дескрипције постојеће стварности. „Поезија мора да каже: постојим, а не постоји оно о чему певам“ (Миљковић 1981: 333) Општи ставови Миљковића и Боскеа поклапају се у многим тачкама. Обојица су настављачи тенденције у модерном песништву која се труди да спозна услове из којих настаје песма, а који нису спољне природе.¹

1 Оно о чему тако страшно расправљају Боске и Миљковић карактеристично је за модерну поезију у целини, јер су основни проблеми тадашњег европског песништва усмерени на његову властиту функцију и положај у свету.

Постојање у животу Боске замењује постојањем у песми и Миљковић заузима исти став, само што је он код њега мрачнији, мање је радостан.

„Ствар пера, ствар написана
истинскија је од насјистинскије ствари.“
(Боске)

Овај поетички принцип, у својој сржи егзистенцијални, преузео је и Бранко. У поезији је неопходно поћи од језика као од прве стварности, а не од ствари. Речи, дакле, имају власт над песником. Робовање речима Боске је изразио у стиховима:

„Речи! ја падам под теретом својих речи.
Речи! су се сместиле у моме телу.
Речи! која ће ме од вас принети на жртву?“
(Миљковић 1981: 332).

Бранко покорно прихвата речи као сурове господаре, каквим их представља Боске. Оне изједају песника изнутра као што је орао кљувао Прометеју цигерицу.

„Крадљивци визија,
Орлови, изнутра кљују ме. Ја стојим
Прикован за стену која не постоји.“
(Балада)

Бранко је, очигледно, морао да пребира по репертоару поетика, трагао је за онтолошким, филозофским и другим системима не би ли изградио своју поетику саткану од богатих туђих и скромних сопствених искустава. „Ни доследан, ни дисциплинован ученик, у осталом ученик већег броја учитеља, и који је све што је знао, мислио, доживео и живео потчињавао јединственој страсти мишљења поезије и стицања свести о песми, грабио је без реда и одасвуд“ (Цацић 1996: 67).

Бранкову мисао о речима свакако треба тражити у самим стиховима, који и јесу својеврсна поетска примена Миљковићеве естетике. Он је најбољи тамо где пева о песничком позиву и о баратању речима.² У једној од песама циклуса *Свести о песми реч реч* истакнуто је видно и намеће се читаоцу стално, од ње се не може побећи:

„Реч ватра! ја сам јој рекао хвала што живим
тој речи чију поседујем моћ да је кажем.

2 Неки од наслова песама су: *Кришка поезије*, *Беда поезије*, *Судбина песника*, *Песник*, *Припремање песме*, *Кай маслина*, *Проветравање песме*, и они јасно показују да Миљковић тежи да пише афоризме и сентенце о песништву у поетској форми.

Реч крв! најлепша реч која се не сме.
Реч жудња! једина још смисао не нађе.“

Из понуђених стихова види се да нису поменути појмови *вајира*, *крв*, *жудња* и *смриш* пресудни, већ је испред њих неизоставна одредница *реч*. Песник се њој захваљује, њој се обраћа, њу прозива. Реч је моћнија и јача сила од свега што реално постоји. „Бранко Миљковић је био фанатични поклоник као апсолута“ (Деретић 2007: 1173). Значење речи се, дакле, потпуно индивидуално заснива чиме се увећавају размере семантичког потенцијала језика.

„Две речи тек да се кажу додирну се
И испаре у непознато значење
Које с њима никакве везе нема
Јер у глави постоји једна једина реч
А песма се пише само зато
Да та реч не би морала да се каже
Тако речи једна другу уче
Тако речи једна другу измишљају
Тако речи једна другу на зло наводе
И песма је низ ослепљених речи
Али је љубав њихова сасвим очигледна.“

(Критика мџафоре)

У овој песми, можда најуспелијој од свих, Бранко објашњава технику стварања вербалне јаве. Комбинацијом речи, њиховим вештим слагањем у стиховима, њиховима „додирима“ ствара се одређени смисао реченога, ствара се свет песме. „Слагање речи је као слагање домина: речи морају једном својом половином да се поклапају...“ (Миљковић 1981: 341). Љубав је њихова очигледна, оне су речи – бића које савршено комуницирају међу собом и разумеју се. Али нарцисоидне су – живе на рачун песникове комотности, чине га немоћним и брину само о свом одразу.

„Фруло неспокојна у своме ваздуху
Кад сунце измишљене ватре поклањам злодуху
Шта је то што се у дну песме крије?“
(Одбацавање сумње)

У овим стиховима сва питања намењена животу упућена су његовој замени – песми, која као друга стварност једина може да одговори на њих. Уместо да се пита шта је то што се на дну живота скрива, Миљковић смисао постојања тражи у песми. Још једном је песму изједначио са животом, или је чак уздигао изнад њега. За Новалиса свет је постао сан, сан је постао свет; за Бранка пе-

сма је постала живот, живот је постао песма. Постојање у животу Миљковић замењује постојањем у песми. Он прихвата поезију као једино место делатности, као простор за њега једини могући. „Поезија тако престаје да буде стидљиво, замућено и оскудно огледало стварности и постаје креативна снага“ (Новаковић 2003: 157).

„Мудрости, неискусно свићу зоре,
На *обичне речи* више немам право!
Моје се срце гаси, очи горе.
Певајте, дивни старци, док над главом
Распрскавају се звезде као метафоре!“

(*Балада охридским тирубадурима*)

Песник овде ставља акценат на атрибут *обичне речи* чиме сугерише да постоје и неке другачије, *необичне речи*.³ У својим есејистичким промишљањима он за велике речи каже да су мукама оплођене, способне да изразе моћ истине и од њих је створена поезија. На другој страни су речи за ћаскање, мале, кржљаве смислом. Бранко, као песник, нема више право да се обраћа обичним речима, он је сада у власти слојевитих речи које носе у себи најскровитији и најелементарнији смисао, многе ирационалне емоције и далеке слутње.

„Реци ми нешто што је шума
Реци ми што је море
Ко зна шта је то што треба рећи
Бос и горак потуцаш се од речи до речи.“
(*Беда поезије*)

У овим стиховима осећа се Бранкова сумња у властити избор онога што треба да буде казано. Он се овде преиспитује, критички сагледава своје стваралачке могућности и крајњи исход песничке одисеје. Ово су његови часови неверице и обесхрабрења и тад доводи у питање и сам значај своје поезије. Интелектуални резонер Бранко Миљковић, који је свој животни дах даровао речима, сада иде у другу крајност, у скепсу и разочарење. Овакви расцепи су, ипак, очекивани и сразмерни су оном што је песник до тада даровао песми. А он јој је поверио најдрагоценије – свој живот. „Тражити смисао, свој и животни, то значи питати песму; живот ће бити изједначен са њом, а смисао живота зависиће од смисла песме“ (Џацић 1996: 115).

3 Наиме, он раздваја *велике речи* од *малих*.

III

Из свега реченог очигледно је да се Миљковић потрудио да песничкој речи додели извесну онтолошку мисију. Он се гнуша прихваћених дефиниција по којима реч служи само за именовање постојећих ствари, за просто инвентарисање предмета око нас. Бранко конституише једну нову врсту јаве – *вербалну јаву*, јаву сачињену од речи које су удаљене од познатих смислова. Непосредну ствар замењује шифром, конкретно симболом и тако креира засебан свет песме. Оно што је за схватање Бранкове *речи* посебно важно јесте његово веровање да је вербална стварност аутономна и сама себи довољна. Реч има онтолошки статус и постиже своју властиту реалност, реалност која пева саму себе. Песник, дакле, заборавља присутну стварност и ствара сасвим нови свет посебне смислености. Речи су ослобођене сваке утилитарне функције, не служе ничему и на тај начин постају аутотеличне.

Овај рад је покушао да се срдачно рукује са Бранковим речима. Показао је да и оне бивствују као и остала бића, независно од њих, али ипак у неизбежном додиру са њима. Остављено је довољно простора за даља тумачења Миљковићеве мисли о речима, са надом да ће будућа истраживања имати на уму онтолошку бит Бранкове поезије и да ће при томе испоштовати речи – бића, као што се поштују умни људи.

Литература

Бандић 1973: М. Бандић, Артизам у служби људске и поетске истине, у: *Бранко Миљковић у књижевној кријици*, Сава Пенчић (приредио), Ниш: Градина.

Бугарски 1996: Р. Бугарски, *Увод у ошиту лингвистику*, Београд: Чигоја штампа.

Деретић 207: Ј. Деретић, *Историја српске књижевности*, Зрењанин: Sezam book.

Жунић 2003: Д. Жунић, Естетика Бранка Миљковића, у: *Поезија Бранка Миљковића – нова тумачења*, Радивоје Микић (приредио), Ниш: Просвета.

Зорић 1973: П. Зорић, Апсолутна вредност речи, у: *Бранко Миљковић у књижевној кријици*, Сава Пенчић (приредио), Ниш: Градина.

Миљковић 1998: Б. Миљковић, *Песме*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Миљковић 1981: Б. Миљковић, *Поезија*, Београд: Просвета.

Миљковић 1981: Б. Миљковић, Орфејско завештање Алена Боскеа, у: *Поезија*, Београд: Просвета.

- Миљковић 1981: Б. Миљковић, Херметичка песма, у: *Поезија*, Београд: Просвета.
- Мирковић 1973: М. Мирковић, Бранкове речи, у: *Бранко Миљковић у књижевној кријици*, Сава Пенчић (приредио), Ниш: Градина.
- Мирковић 1989: М. Мирковић, *О естетичности, о етици, о тици*, Нови Сад: Прогрес.
- Новаковић 2003: Ј. Новаковић, Француска поезија у есејистичком делу Бранка Миљковића: Маларме, Кено, Боске, у: *Поезија Бранка Миљковића – нова тумачења*, Радивоје Микић (приредио), Ниш: Просвета.
- Петковић 1973: Н. Петковић, О поезији Бранка Миљковића, у: *Бранко Миљковић у књижевној кријици*, Сава Пенчић (приредио), Ниш: Градина.
- Петровић 1991: М. Петровић, *Песнички свет Бранка Миљковића*, Ниш: Градина.
- Хајдегер 1982: М. Хајдегер, *Мишљење и певање*, Београд: Нолит.
- Џаџић 1996: П. Џаџић, *Бранко Миљковић или неукројива реч*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- www.znanje.org/lektire/i25/07/05iv0704lekt/biografija.htm

Milica Radulovic

WORD ON WORD IN POETRY OF BRANKO MILJKOVIC

Summary

This paper interprets Miljkovic's reflection on the phenomenon of the word, which is singled out as a specific area in his early poems. To show that Miljkovic regards the word as equally meaningful and of the same value as the reality itself is the goal of this paper. The secret of the poem, its language and its words are approached from an ontological point of view. The ontic nature of the word is independent from the empirical reality, it creates its own verbal awakensness. What is also given is the review of Miljkovic's essays, which represent special poetic ventures, and in which the poet provides an explanation for almost all the elements of his poetry: form, entity, truth, word, hermeticalness. The paper also presents the reader with the basic poetic principles Miljkovic took from his great influences Mallarme and Bosquet.

Примљен септембра 2010,
прихваћен за штампу децембра 2010.